

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ
Sarıkaya - TÜRKİYE DAVASI
(Başvuru no:36115/97)
KARARIN ÖZET ÇEVİRİSİ

İŞLEMLER

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan (no:36115/97) başvuru no'lu davanın nedeni Türkiye Cumhuriyeti uyruklu Nesih Sarıkaya ("Başvuran"), 12 Mart 1997 tarihinde İnsan Hakları ve Temel Özgürlükleri Sözleşmesinin "AİHS" ("Sözleşme") 25.maddesi gereğince Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne "AİHM" yaptığı başvurdur.

Başvuran İstanbul'da avukat olan Sn. Ş. Turan ve M. İriz tarafından temsil edilmiştir.

OLAYLAR

I. DAVA KOŞULLARI

Kürt asıllı başvuran 1971 yılında doğmuştur.

A. Başvuranın tutuklanması, göz altına alınması ve hapsi

7 Eylül 1996 tarihinde saat 1'e doğru, PKK'ya düzenlenen operasyon çerçevesinde düzenlenen ve başvuranın, Nesih Sarıkaya, Azat-Tatoz kod adıyla beraber imzasını taşıyan tutuklama ve arama tutanağında Erzurum Emniyet Müdürlüğü terörle mücadele şubesi polisleri tarafından başvuranın evinin arandığı ve başvuranın yasadışı silahlı örgüte mensup olduğu için göz altına alındığı yer almaktadır.

7 Eylül 1996 tarihinde saat 5'te düzenlenen arama tutanağında bir tabanca, şarjör ve PKK için toplanan paralara ilişkin 127 kupon ele geçirildiği belirtilmiştir.

Başvuranın üstünün aranmasına ilişkin düzenlenen tutanakta, "Erzurum Bölge Koordinasyonu" antetli ve "devrimci sevgi ve saygılarımla" ifadesiyle başvuranın imzasını taşıyan el yazısı bir belgeye el konulduğu ifade edilmiştir.

Aynı gün saat 5'e doğru düzenlenen ve başvuranın imzasını taşıyan yer gösterme ve zaptetme tutanağında, başvuranın, Ön soruşturma sırasında üzerinde bir tabanca ve PKK adına toplanan bir miktar para bulunduğunu ifade ettiği belirtilmiştir.

8 Eylül 1996 tarihinde Emniyet Müdürlüğü'nün talebi üzerine Erzurum Savcılığı

başvuranın gözaltı süresini 16 Eylül 1996 tarihine kadar uzatmıştır.

Başvuran 9 Eylül 1996 tarihinde saat 10'da Erzurum Devlet hastanesinde doktor muayenesinden geçmiştir. Muayene raporunda başvuranın vücudunda hiçbir darp izine rastlanılmadığı belirtilmiştir.

Yine 9 Eylül 1996 tarihinde Emniyet Müdürlüğü'nün talebi üzerine başvuranın üstünün arandığı sırada ele geçirilen el yazısı belgenin aslıyla ilgili uzman raporu soruşturma dosyasına konulmuştur. Bu raporda, başvuranın söz konusu belgeyi "Erzurum bölgesi cephe sorumlusu"na kendi eliyle yazdığı saptanmıştır.

9 Eylül 1996 tarihinde düzenlenen başvuran ile yaylacıların yüzleştirilmesine ilişkin tutanakta, yaylacıların kendilerinden zorla para toplayan kişiler arasında Nesih Sarıkaya'nın da bulunduğunu teşhis edemediklerini ifade etmişlerdir.

Başvuran ile göçerler arasında ikinci kez düzenlenen ve tarihi belli olmayan yüzleştirme tutanağında ise, yaylacılar kendilerinden zorla para toplayan kişiler arasında Nesih Sarıkaya'nın da bulunduğunu ifade etmişlerdir.

9 Eylül 1996 tarihinde saat 13:00'de düzenlenen tutanakta başvuranın emniyet müdürlüğü polisleri tarafından Erzurum Jandarma Komutanlığı jandarmalarına teslim edildiği belirtilmiştir.

12 ve 20 Eylül 1996 tarihlerinde Erzurum Jandarma Komutanlığının talebi üzerine yetkili savcılık başvuranın göz altı süresini sırasıyla sekiz ve altı gün uzatmıştır.

Jandarma tarafından düzenlenen ve başvuranın imzasını taşıyan 16 ve 20 Eylül 1996 tarihli ifade tutanaklarında başvuranın PKK bünyesinde faaliyette bulunduğu belirtilmiştir. Başvuran ifadelerinde 1992 tarihinde PKK'ya girdiğini ve Şubat 1993'de güvenlik kuvvetleriyle çatışma, Temmuz 1993'de yol inşaatında kullanılan iki kamyonun ateşe verilmesi, Ağustos 1993'de ayrımcı propaganda yapmak amacıyla bölgedeki halkı bir araya getirme, Ekim 1993'de güvenlik güçleriyle silahlı çatışma ve bir köye silahlı saldırı ve adam kaçırmayı, 20-21 Ekim 1993'de üç ilkokulun ateşe verilmesi, 14 Ekim 1993'de bir buldozeri ateşe verme girişimi, 27-30 Ekim 1993'de iki mezraya silahla ateş açma ve bir evin ateşe verilmesi, Haziran 1994'de güvenlik güçleriyle silahlı çatışma, 21-22 Haziran 1995'de üç askerin yaralanmasına yol açan güvenlik kuvvetleriyle silahlı çatışma, 20-27 Temmuz 1995'de iki kişinin kaçıırılması, Temmuz 1995'de bir köye silahlı saldırı, 3 Eylül 1996'da yaylacıların paralarının silahla gasp edilmesi eylemlerine katıldığını bildirmiştir.

20 Eylül 1996 tarihinde Erzurum Jandarması Cumhuriyet Savcısından, Bingöl Jandarmasının başvuranın bu bölgede gerçekleştirdiği eylemler hakkında soruşturma yapılması için başvuranın naklini talep etmesi nedeniyle, göz altı süresinin uzatılmasını istemiştir. Savcı göz altı süresini 27 Eylül 1996 tarihine kadar uzatma kararı almıştır.

Başvuran 20 Eylül 1996 tarihinde saat 20:35'de Erzurum Devlet Hastanesinde doktor kontrolünden geçmiştir. Muayene raporunda başvuranın vücudunda hiçbir darp veya cebir izine rastlanılmadığı belirtilmiştir.

25 Eylül 1996 tarihinde başvuranı askeri bir doktor muayene etmiş ve doktor, başvuranın vücudunda hiç bir darp izine rastlamadığını belirtmiştir.

Başvuran 27 Eylül 1996 tarihinde Erzurum Cumhuriyet Savcısı tarafından dinlenmiştir. Başvuran davanın bu aşamasında avukatının bulunmamasından dolayı ifade vermeyi reddetmiştir. Savcı sorgu hakiminden başvuranın tutuklanmasını talep etmiştir.

Aynı gün, başvuran Erzurum Asliye Ceza Mahkemesi hakimi önüne çıkarılmış ve hakim, başvuranın PKK mensubu olmaktan ve silah zoruyla soygun yapmaktan tutuklanmasına ve kararın başvuranın yakınlarına bildirilmesine karar vermiştir. Başvuran avukatının bulunmadığını ileri sürerek ifade vermeyi reddetmiştir.

Başvuran, 27 Eylül 1996 tarihinde tutuklanarak Erzurum Cezaevine gönderilmiştir.

Emniyet Müdürlüğü tarafından Savcı için düzenlenen ve üzerinde "gizli" ibaresi bulunan Aralık 1996 tarihli tutanakta, 1993'de Hasanpaşa (Muş) köyünde oturan bir köylüyü Nesih Sarıkaya'yla birlikte öldürdüğünü kabul eden bir PKK'lının itirafı yer almaktadır.

Başvuranın üstünün aranmasına ilişkin Erzurum E-tipi Cezaevi yetkililerinin düzenlediği 3 Ekim 1996 tarihli tutanakta, başvuranın üzerinde bulunan kurşun kalemle yazılmış iki sayfa nota el konduğu ifade edilmiştir.

B. Başvuranın mahkumiyeti

1. Erzincan DGM önünde başvurana karşı açılan ceza davası

Erzincan DGM, 25 Ekim 1996 tarihinde, başvuranın kamu düzenini bozan faaliyetlerde bulunması gerekçesiyle başvuran hakkındaki tutukluluk kararının korunmasına karar vermiştir.

Cumhuriyet savcısı Türk Ceza Kanunun "TCK" 125. maddesi gereğince 18 Kasım 1996 tarihli iddianameyle başvurana ayrımcılık yapmak ve devletin bölünmez bütünlüğüne zarar vermekle itham etmiştir.

Başvuran 30 Ocak 1997 tarihli oturumda göz altı sırasında alınan ifadelerine işkence altında ve zorla alındığı gerekçesiyle itiraz etmiştir. Başvuran kendi hazırladığı savunmasını okumuştur. Başvuran kendisine yöneltilen suçlamalar arasında sadece 1992 yılında PKK'ya üye olma, bir kişinin kaçırılmasına katılma, üç ilkokulun ateşe verilmesi, 1993 yılında bir öğretmen ve imamın kaçırılması ve 1994 yılında bir köyün belediye başkanıyla beraber bir kişinin kaçırılması eylemlerine katıldığını kabul etmiştir. Başvuran, yaylacılardan topladığı paranın Kürdistan için toplanan vergiyi oluşturduğunu belirtmiştir.

DGM 27 Şubat 1997 tarihli oturuma başvuran katılmamıştır. Mahkeme bu oturumda başvuranın savunmasını dosyaya koymuştur.

DGM'nin 27 Mart 1997 tarihli oturumunda 19 Aralık 1996 tarihli istinabeyle Çermik Ağır Ceza Mahkemesi tarafından elde edilen ve başvuran tarafından yapıldığı öne sürülen silahlı soygun mağdurlarına ait ifadeler okunmuştur.

Başvuran tarihi belirtilmemiş savunmasındaki ifadelerine itiraz ederek göçerlerin paralarını PKK'yı desteklemek amacıyla kendi istekleriyle verdiklerini öne sürmüştür. Başvuran, DGM'ye sunulan savunmasında avukatının ve ailesinin baskısı altında düzenlediğini belirterek, bu savunmanın göz önünde bulundurulmamasını talep etmiştir. Yapılan beyanlardan sonra başvuranın temsilcisi, başvuranın ifadelerinin dayanaktan yoksun olduğunu ifade etmiştir. Mahkeme, başvurana savunmasını kesinleştirmesi için ek süre tanıma kararı almıştır.

2. Erzincan DGM önünde açılan ceza davasına ilişkin dosyanın Erzurum DGM'ne şevki

2 Haziran 1997 tarihinde Erzincan DGM'sinin kaldırılmasının ardından Erzurum DGM başvuranın davasını incelemeye başlamıştır.

DGM, 5 ve 22 Haziran ve 9 Eylül 1997 tarihli oturumlarda, başvuranın tutuklanmasına karar vermiştir. DGM, 23 Ekim, 16 Aralık 1997 ve 2 Şubat 1998 tarihlerindeki oturumlarında da aynı yönde karar almıştır.

Sağlık nedenlerinden dolayı başvuranın bulunmadığı 23 Haziran 1998 tarihli oturumda, Cumhuriyet Savcısı, TCK'nun 125.maddesi gereğince başvuranın ayrımcılık yapmaktan mahkumiyetini isteyerek esas hakkındaki görüşünü sunmuştur.

21 Temmuz 1998 tarihli oturumda başvuran kendi savunmasını yapmıştır. Oturuma ilişkin tutanakta, PKK'yı överek DGM'leri ve Türkiye Cumhuriyetini suçlayan başvuranın mahkeme salonundan çıkarılması

istenmiştir. Daha sonra başvuran, ilgili DGM'ye savunma hakkının çiğnendiğine dair suçlamalarının bulunduğu savunmasını göndermiştir.

2 Eylül 1998 tarihli oturumda, başvuran 21 Temmuz 1998 tarihli oturumda yaptığı açıklamaları yinelemiştir. 13 Kasım 1998 tarihli oturumda başvuran DGM'lerin yetkisini tanımadığını ve esas hakkında savunmasını sunmayacağını belirtmiştir.

13 Kasım 1998 tarihli kararla TCK'nun 125. maddesi gereğince DGM, başvuranı ölüm cezasına çarptırmış ve TCK'nun 59. maddesi gereğince ölüm cezasını ömür boyu hapis cezasına çevirmiştir. Mahkeme, gerekçelerinde sanığın 16 ve 20 Eylül 1996 tarihli polis tarafından alınan ifadelerinde açık ve detaylı itiraflarda bulunduğunu bildirmiştir. Başvuran, ceza soruşturmasının ilk aşamasında ifade vermeyi reddetmiştir. 30 Ocak 1997 tarihli oturum sırasında başvuran göz altı süresince alınan ifadelerini kısmen kabul etmiştir. Başvuran böylece, 12 Eylül 1992 tarihinde PKK'nın faaliyetlerine katıldığını, arasında bir öğretmen ve belediye başkanı bulunan birçok köylüyü kaçırdığını, güvenlik güçlerini destekleyen köylüleri tehdit ettiğini, 1994 seçimlerini sabote etmek amacıyla yasadışı faaliyetlerde bulunduğunu, yol üzerine barikatlar kurduğunu ifade etmiştir. Mahkeme, başvuranın diğer suçlamaları reddetmesine karşın, tutuklama tutanağı, uzman raporu tarafından tasdik edilen el yazması belge, sanıkların verdikleri ifadeler, polis tarafından alman ve mahkeme önünde verilen ifadelerin bulunduğu dosyanın tümü incelendiğinde, sanığın, bir askerin ölümüne neden olan köy korucuları ve güvenlik kuvvetleriyle birçok silahlı çatışmalara katılması, üç ilkokulun ateşe verilmesi, kamu mallarının yıkılması, birçok kişinin kaçırılması, silahlı soygun gibi silahlı yasadışı örgüt adına devletin bölünmez bütünlüğüne zarar veren eylemlerde bulunduğu kanaatine varmıştır. Mahkeme ayrıca, başvuranın, iddianamede kendisine yöneltilen diğer suçların serbest olarak açıklanmadığını, ancak soruşturma sırasında zorla alınan ifadelerine dayandırıldığını ifade ettiğini belirtmiştir.

Yargıtay ertesi gün açıklanan 23 Ağustos 1999 tarihli kararla, 13 Kasım 1998 tarihli kararın başvurana ilişkin olan kısmını onamıştır.

HUKUK AÇISINDAN

I. AİHS'NİN 5. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

A. AİHS'nin 5§3. maddesi

Başvuran, AİHS'nin 5§3. maddesini öne sürerek göz altı süresi hakkında şikayette bulunmuştur.

Hükümet, başvuranın, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunun 128§4. maddesine dayanarak salıverilmesini talep etmek için başvuruda bulunması gerektiğini öne sürmüştür.

Ancak başvuran, 128§4 maddesi tarafından düzenlenen başvurunun, davada olduğu gibi DGM'nin yetki alanına giren suçlar söz konusu olduğunda geçerli olmadığını öne sürmüştür.

Mahkeme, davada olduğu gibi DGM'lerin yetki alanına giren suçlar söz konusu olduğunda, hükümetin öne sürdüğü başvurunun yapılamayacağını dile getirmiştir. Mahkeme ayrıca, başvurunun 1997'den itibaren, davaya ilişkin olaylardan çok sonra yapılabileceğinin altını çizmiştir (Çakmak-Türkiye (karar) no:31882/96, 9 Ocak 2001).

AİHM, AİHS'nin 5.maddesinin, temel hak olan özgürlüğünün devlet tarafından keyfi olarak ihlal edilmesine karşı, kişinin korunmasına yer verdiğini

hatırlatmıştır. Yürütmenin bu türden müdahalelerinin hukuki kontrolü, keyfiyeti en aza indirmek ve hukukun üstünlüğünü sağlamak için oluşturulan 5§3 maddesinin başlıca unsurunu oluşturmaktadır (Bkz. Sakık ve diğerleri-Türkiye, 26 Kasım 1997 tarihli karar, 1997-VII, s.2623, §44).

AİHM, terörizm ile ilgili suçların araştırılmasında makamların özel sorunlarla karşı karşıya kaldığını geçmişte bir çok defa kabul etmiştir (Bkz. Brogan ve diğerleri-İngiltere 29 Kasım 1988 tarihli karar, seri A no:145-B, s.33, §61, Murray-İngiltere, 28 Ekim 1994 tarihli karar, seri A no:300-A, s.27, §58, Aksoy-Türkiye, 18 Aralık 1996, 1996-VI s 2282 §78 Sakık ve diğerleri, s.2623,§44, Dikme-Türkiye, no:20869/92, CEDH 2000-VIII ve Filiz ve Kalkan-Türkiye, no:34481/97,§24, 20 Haziran 2002). Buna karşılık, AİHS'nin 5. maddesi, terör suçlarının söz konusu olduğunda makamlara, şüphelileri gözaltına aldıkları veya tutukladıkları durumlarda yerel mahkemelerin ve son olarak Sözleşmenin kontrol organlarının kontrolünden uzak olacakları anlamına yol açmaz (Bkz. mutatis mutandis, sözü edilen Murray kararı,

AİHM, adli denetime tabi olmadan dört gün altı saat olan gözaltında tutmanın, toplumu terörizme karşı uyarmak adına olsa bile, AİHS'nin 5§3. maddesi tarafından belirtilen zaman limitini aştığı sonucuna varmıştır (Bkz. sözü edilen Brogan ve diğerleri kararı,, s.33, §62).

Bu durumda AİHM, başvuranın göz altı süresinin 7 Eylül 1996 tarihinde başlayıp 27 Eylül 1996'da, yani başvuranın Erzurum Asliye Ceza Mahkemesi hakimi tarafından dinlendiği tarihte sona erdiğini ve göz altı süresinin yirmi gün sürdüğü sonucuna varmıştır.

AİHM, başvurana atfedilen faaliyetler terör tehdit unsuruyla bağdaştırılsa bile, başvuranın adli müdahale olmadan yirmi günden fazla tutulmasının gerekli olmadığına karar vererek Sözleşmenin 5§3. maddesinin ihlal edildiğini belirtmiştir.

B. AİHS'nin 5§4. maddesi

Başvuran, göz altının yasallığına itiraz edecek başvuru yolunun bulunmadığını belirterek Sözleşmenin 5§4. maddesini öne sürmüştür.

Hükümet, başvuranın TCK'nun 128§4 maddesi uyarınca başvuruda bulunarak

serbest bırakılmasını talep etmesi gerektiğini ifade etmiştir.

AİHM, başvurayı tutuklayan hakimın gözaltının yaşattığı hususunda da karara vardığı varsayılsa bile, bu müdahale başvuranın tutuklanmasından yirmi gün sonra oluştuğunu kaydetmiştir. Mahkeme, AİHS'nin 5§3. maddesine riayet kararını dikkate alarak bu kadar uzun bir sürenin "kısa süre" kavramıyla bağdaştırılmayacağı kanaatine varmıştır (sözü edilen Sakık ve diğerleri, §51).

AİHM başvuru yolunun yeterli bir kesinlik seviyesine sahip olması gerektiğini.aksi takdirde başvurunun AİHS'nin 5§4 maddesinin gerektirdiği ulaşılabilirlik ve etkililik kavramlarından yoksun olacağını hatırlatmıştır. Mahkeme bu bağlamda, gözaltına alınan kişinin tutuklanmasının yasallığa veya serbest bırakılmasına bir hakimın karar verebileceği başvuru yolunun bulunmadığını belirttiği sürece, sözü edilen Sakık ve diğerleri (karar, §53) davasında aldığı kararı değiştirecek hiçbir nedenin bulunmadığı ve AİHS'nin 5§4. maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır.

II. AİHS'NİN 6.MADDESİNİN 14.MADDEYLE BERABER VEYA AYRI İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, ne göz altı sırasında ne de sorgu hakimi önünde avukatıyla temasa geçemediğinden şikayetçi olarak AİHS'nin 6§§1 ve 3 c). Maddesini 14.maddeyle beraber veya ayrı olarak öne sürmüştür.

Hükümet, AİHS'nin 6§1. maddesinin, yargılamanın her farklı aşamasında avukat tarafından temsil edilme hakkına sahip olmasını gerektirmediğini, her kişinin davasının tarafsız ve bağımsız bir mahkeme tarafından adil olarak görülmesini öngördüğünü öne sürmüştür. Hükümet, başvuranın sadece 27 Eylül 1996 tarihinde Cumhuriyet Savcısı ve sulh hakimi tarafından dinlendiği sırada avukat tarafından temsil edilme talebinde bulunduğunu belirtmiştir. Buradan, başvuranın bu tarihten önce savunmasını kendisinin yapmasını tercih ettiği sonucuna varılabilir.

AİHM, 6.maddenin esas amacının ceza yargılamasında "suçlamanın esası" konusunda karara varacak yetkili "mahkeme" önünde adil yargılamayı sağlama olduğunu ancak bunun yargılama safhasından önceki aşamalarla ilgilenmediği sonucuna yol açmayacağını hatırlatır. 6.maddenin gereklilikleri, özellikle 3.paragrafı, dosyanın, davanın esasına bakacak hakimin önüne gelmeden önce ve özellikle bu ilk aşamadaki ihlallerin, davanın adil olma kriterine zarar verebileceği durumlarda önem taşımaktadır (Bkz. örneğin Imbrioscia-İsviçre, 24 Kasım 1993, seri A no:275, s. 13, §36).

6.maddenin 3 c) paragrafında yer alan hak, diğerlerine nazaran 1. paragrafta yer alan ceza yargılaması alanındaki adil yargılama kavramının önemli bir unsurunu oluşturmaktadır. Mahkeme, 6 §§ 1 ve 3 c) maddesinin özel uygulama koşullarının sorgulama sırasında, yargılama ve davanın özel koşullarına bağlı olduğunun altını çizmiştir. 6.maddenin öngördüğü sonuca - adil yargılanma hakkı- ulaşıldığından emin olmak için, her davada yargılama sürecinin tamamının ışığında sınırlandırmanın sanığın adil yargılamadan yararlanmasını engelleyip engellemediğini saptamak gerekir (Bkz. mutatis mutandis, John Murray-İngiltere, 8 Şubat 1996 tarihli karar, 1996-1, s.54-55, § 63-64 ve Magee-İngiltere, no: 28135/95, §44-45, CEDH 2000-VI).

AİHM, daha önce hatırlattığı ilkeleri göz önünde bulundurarak, başvuranın savunma haklarının kısıtlanmasıyla 6§§1 ve 3. maddesinde yer alan, yargılamanın adil olmasına ilişkin hakkının ihlal edilip edilmediğini belirlemek için yerel mahkemeler önündeki yargılama sürecinin tümünü inceleyecektir.

AİHM, olayda, avukatı tarafından temsil edilen başvuranın DGM önünde özellikle 30 ocak 1997 tarihli oturumda göz altı sırasında alınan ifadelerini reddettiğini kaydetmiştir (Mamaç ve diğerleri-Türkiye, no:29486/95, 29487/95 ve 29853/95, §49, 20 Nisan 2004).

Mahkeme, başvuranın aynı oturumda 1992'de PKK'ya üye olması, bir kişinin kaçırılmasına katılması, üç ilkokulun ateşe verilmesi, 1993'de bir öğretmen ve imamın kaçırılması, belediye başkanının ve bir kişinin kaçırılması gibi kendisine yöneltilen eylemleri kabul ettiğini saptamıştır. Mahkeme, elinde bulunan dosyanın unsurlarını göz önünde bulundurduğunda, başvuranın göz altı sırasında alınan ifadeler ve elde edilen kanıtların esası hakkında görüş bildirme fırsatının olduğunu belirlemiştir. Başvuranın, kendisinden tamamen yararlanmak istemese bile savunmasını hazırlamada yardımcı olan yasal temsilci tarafından temsil edilme fırsatı olmuştur. Mahkeme, buradan, başvuranın gözaltı süresinin başından itibaren avukat yardımından yararlanmamış olmasına karşın 6. maddede yer alan hakkaniyete uygunluk kavramının özünde ihlal edilmediği sonucuna varmıştır. Mahkeme, böylece

başvuranın savunma haklarında 6. maddenin sanığa tanıdığı haklarla bağdaşmayan telafi edilemeyecek bir ihlalin olmadığını belirtmiştir.

Bu şartlarda yargılama usulünün tamamının incelenmesi, Mahkemenin, başvuranın adil yargılama hakkından yararlanmadığının söylenemeyeceği ve dolayısıyla AİHS'nin 6.maddesinin 1.paragrafının 3 c) paragrafıyla beraber ihlal edilmediği kanaatine varmasını sağlamıştır.

III. SÖZLEŞMENİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

Sözleşmenin 41. maddesi gereğince,

A. Tazminat

Başvuran maddi tazminat için 56 700 euros (EUR) ve manevi tazminat için 20 000 EUR talep etmiştir.

Hükümet başvuranın talebinin aşırı olduğunu belirterek istenilen rakamlara itiraz etmiştir.

AİHM, başvuranın yirmi gün boyunca hukuki müdahale olmaksızın göz altında tutulduğunu belirtmiştir. Başvuranın özgürlüğünü kısıtladığı şartlar hiç şüphe yok ki başvurana, yerel mahkemelerin tazmin etmediği manevi zarara neden olmuştur. Mahkeme dava koşullarını göz önünde bulundurarak ve 41.madde uyarınca hakkaniyete uygun bir karar alarak başvurana hem maddi hem de manevi tazminat olarak 7 500 EUR verilmesine karar vermiştir.

B. Masraf ve Harcamalar

Başvuran, temsil edilmesine ilişkin masraf ve harcamalar adı altında, çeviri ve avukatlarıyla olan iletişim masraflarıyla beraber posta ve fotokopi masraflarına karşılık 80 790 EUR talep etmiştir. Bu miktar ayrıca yaklaşık otuz saat süren başvurunun hazırlanması, kabul edilebilirliği, esas ve dostane çözüm usulü hakkında görüşlerin hazırlanması gibi mahkeme önünde yürütülen yargılamaya ilişkin çalışmayı da kapsamaktadır.

Hükümet, AİHM'nin içtihat kararlarına atıfta bulunarak makul miktara denk geldiği ortaya konulan masrafların karşılanabileceğini ancak davada masraf ve harcamalar için talep edilen miktar için hiçbir kanıt gösterilmediğini ifade etmiştir.

AİHM, 41. madde göz önüne alındığında sadece gerekli olduğu ortaya konulan ve makul miktarda olan masrafların karşılanabileceğini hatırlatmıştır (Bkz. Nikolova-Bulgaristan, no: 31195/96, §79, CEDH 1999-II). Bu bağlamda AİHM, başvuranın yaptığı masraf ve harcamalara ilişkin hiçbir kanıt göstermediğini kaydetmiştir. Ancak, başvuran adına düzenlenen başvurunun hazırlanması amacıyla avukatlar bir takım harcamalarda bulunmuştur. Dolayısıyla AİHM elinde bulunan unsurlara dayanarak başvurana 2 000 EUR'nun tahsis edilmesinin uygun olacağına karar vermiştir.

C. Temerrüt faizi

AİHM, gecikme faiz oranının %3'lük bir faiz oranı uygulayan Avrupa Merkez Bankasının marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına dayandırılmasının uygun olacağına karar vermiştir.

BU SEBEPLERDEN ÖTÜRÜ MAHKEME, OYBİRLİĞİYLE

AİHS'nin 5§3. maddesinin ihlal edildiğine;

AİHS'nin 5§4. maddesinin ihlal edildiğine; AİHS'nin 6§§1 ve 3 c) maddesinin ihlal edilmediğine;

a) Bu kararın, AİHS'nin 44§2 maddesine göre kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden TL'sına çevrilmek üzere Savunmacı Hükümetin:

i. maddi manevi tazminat için 7 500 EUR (yedi bin beş yüz euros),

ii. mahkeme masraf ve harcamaları için 2 000 EUR (iki bin euros)

iii. söz konusu miktarlara yansıtılacak her türlü vergiyi (KDV, pul ve harç) başvurana ödemesine;

b) Belirtilen süre bitiminden ödemenin yapıldığı tarihe kadar geçen süre için, yukarıda belirtilen tutara, Avrupa Merkez Bankasının kredi faiz oranına yüzde üç puan eklenmek suretiyle gecikme faizi uygulanmasına;

Hakkaniyete uygun tazminata ilişkin diğer taleplerin reddine karar vermiştir,

İşbu karar Fransızca olarak verilmiş ve 22 Nisan 2004 tarihinde, İçtüzüğü'nün 77.maddesinin 2.ve 3. fıkraları uyarınca yazılı olarak tebliğ edilmiştir.